

12 RÖPIRAT.

Budapest 1887. január

VII. évfolyam

IV. füzet.

A börzebíróság megszüntetéséről szóló törvény- javaslat indokolása a képviselőházban.

Az Istóczy Győző és társai által „a budapesti áru- és értéktőzsde és a vidéki termény- és gabonacsarnokok külön kivételes bíróságainak megszüntetéséről”, a képviselőház m. é. december 4-én beadott törvényjavaslat indokolása a december 14-ki képviselőházi ülésben történt. Természetes, hogy az antiszemita részről jövő minden indítványt parancsszóra leszavazni szokott többség e törvényjavaslat tárgyalása ellen is nyilatkozott. De a börzebíróság fájára irányzott csapásaink alatt, e „méregfa” is recsegnéi kezdett, s hihetőleg sikerülni fog a börzebíróságoknak legalább legkirívóbb kinövéseit lenyirbálni a Polonyi Géza által ugyancsak a m. hó 14-ki ülésben beadott azon indítvánnyal, mely szerint a börzebíróságok hatásköre szűkebbre szabadni, eljárási szabályai pedig a fölebbezés megengedésével módosíthatni céloztatnak. Polonyi, ezen indítványát — a melyet az antiszemita kezdeményezés folytán adott be, — az igazságügyi költségvetés tárgyalása alkalmával fogja indokolni. Szóval, mi antiszemiták napirendre hoztuk a börzeadó kérdését, a mely adónem behozatalával a kormány most már nem sokáig fog késni, s napirendre hoztuk a börzebíróságok ügyét, s ha ezt eltörölhetni nem fog is sikerülni nekünk, de kártékony hatásait, czélszerű reformokkal, korlátozni fogjuk.

A szavazásnál ezúttal még nagyobb volt az Istóczy Győző határozati javaslatára szavazott képviselők száma, mint a börzeadójavaslat fölötti szavazásnál volt: mert ezúttal már 36 képviselő szavazott Istóczy indítványa mellett, tehát hattal több mint a börzeadó-javaslat tárgyalása alkalmával volt szavazáskor, a mi azt tanusítja, hogy az ellenzéki képviselők mindinkább simulnak az antiszemita irányzathoz

Az „igen”-nel, vagyis az Istóczy Győző határozati javaslata mellett szavazottak közül volt mérsékelt ellenzéki antiszemita-párti 3, függetlenségi antiszemita-párti 6, mérsékelt ellenzéki (Appo-

nyi-)párti 5, függetlenségi és 48-as párti 21. nemzetiségi 1. összesen 36.

A törvényjavaslat szóbeli indokolása a következő volt:

Istóczy Győző: T. képviselőház! Csak rövid napokkal ezelőtt bőven szellőztetve lett itt a házban a börzének adómentességi kiváltsága. Ma a börzének egy újabbi kiváltságáról van alkalmam szólni. Ugyanis a börziánerek, ha már élvezik a régi magyar nemességnek hajdani adómentességi privilégiumát, élvezni akarják s tényleg élvezik is a magyar nemesek azon hajdani előjogát is, hogy míg ezek csak saját rendjükbeli, saját osztályukbeli bírák judicaturája alatt állottak, – úgy ők a börziánerek is csak saját börziáner-társaik judicaturája alatt akarnak állani s tényleg állanak is. (Úgy van ! a bal és szélsőbal némely padjain.)

Mivel pedig a börze látogatói tudvalevőleg majdnem kizárólag zsidókból állanak s így a börze adómentessége voltaképpen zsidó privilégium, – azért a külön börzebíráskodás is tényleg nem egyéb, mint egy másik zsidó privilégium, a mely a börzén űzött szédelgéseket, a Polonyi t. képviselő úr által minap turpis causáknak jellemzett differenciális üzleteket védszárnyai alá véve, az ország rendes bíróságainak hatásköre, ellenőrzése alul elvonja. (Úgy van! a bal és szélsőbal némely padjain.)

A tőzsdebírótság csakis a tőzsdetanács tagjai közül alakítható olykóp, hogy a peres felek mindegyike két-két bírót választ a tőzsdetanács tagjai közül, a kik maguknak elnököt szintén csak a tőzsdetanács-tagok közül választhatnak. Az ilykép megalakított tőzsdebírótság a felek által felhozott bizonyítékokat szabadon mérlegeli, s a perrendtartás szabályaihoz kötve nincsen, s ekkép mintegy esküdszék „lelkiismerete” szerint hozza ítéleteit.

Az 1870: II tcz. és az 1881-ki perrendtartási novella 94. §-a szerint, tőzsdebírószági hatáskörrel nemcsak a budapesti áru- és értéktőzsde, hanem a vidéki termény- és gabonacsarnokok külön bíróságai is felrúháza vannak.

A mi a budapesti tőzsdetanácsot illeti, ennek az elnökökkel együtt összesen 30 tagja van, a kik között csupán két-három keresztény magyar ember van, a többi mind egy szálíg szemita, S ha ez így van Budapesten, a hol a kereskedői karnak igen számos és tekintélyes keresztény tagjai is vannak, elképzelhetjük, minő állapotok uralkodhatnak a vidéki városokbeli termény- és gabonacsarnokok tanácsai körében, köztudomású dolog levén, hogy városaink nagy részében, sajnos, többnyire csak zsidó kereskedők vannak.

1870-ben a börze még elhithetni tudta a törvényhozással, hogy az ő külön bírósága voltaképpen választott bíróság. Az 1881 ki perrendtartási novella azonban már nyíltan beismerte, hogy a börze külön bírósága egy kivételes bíróság, s ez a perrendtartási novella szerkesztőjétől egy őszinte beismerés volt, mert ugyan micsoda választott bíróság az, a hol a peres felek, értve itt természetesen a keresztény-magyar peres feleket, – mondom, micsoda választott bíróság az, a hol a peres felek csak a Pinkelesz, a Kohn, a Lövy urat, vagy a Rubinstein, Galitzenstein, Karfunkelstein urat, avagy pedig, a változatosság kedvéért, a Goldberger, Silberberger, Hőreberger s más Erger-Berger urakat választhatják peres ügyekben ítélő bírácul ? (Derülség.)

Valóságos jeruzsálemi szanhedrinek tehát ezek a kivételes börze-bíróóságok, (Igaz! Úgy van! a bal- és szélsőbaloldal egyes padjain.) a melyek, ha csak egyedül börziánerek, zsidók fölött ülnének törvényt, még hagyján volna; de hatáskörük alá van vetve a magyar gazdaközönség is, a mennyiben az okos börziánerek, zsidó gabonakereskedők a nagyobb üzleteket a földbirtokosokkal az árutőzsdén, illetve a gabonacsarnokokban iparkodnak megkötni, vagy pedig a gabona- s egyéb terményvásárlási üzleteket csak azon feltétel alatt kötik meg a földbirtokosokkal, ha ezek magukat a tőzsdebíróóság illetékességének alávetik, hogy ekként a tőzsdebíróóság hatásköre alá vonhassák őket, mert azt hiszik, hogy ott aztán elveretik a port a magyar gazdán.

Mikor az 1870: II. tcz. javaslata a képviselőházban az 1869. év végén tárgyalatott, úgy az akkori kormány, mint a képviselőház e törvényt csak ideiglenesnek tekintette, s ez a felfogás a törvényben is világos kifejezést nyert azzal, hogy annak 1. §-a kijelentette, hogy a pesti áru- és értéktőzsde külön bírósága mint választott bíróság a törvényhozás végleges intézkedéséig visszaállítatik, a 2. §. pedig ezen intézkedést kiterjesztette a vidéki termény- és gabonacsarnokok külön bíróságaira is. – Itt közbevetőleg megjegyzem, hogy a provizórium alatt, 1865-ben működni kezdett pesti tőzsdebíróóságot az 1868: 54. tczikkben foglalt polgári törvénykezési rendtartás teljesen ignorálta, s ennél fogva a semmitőszék sem ismervén el a tőzsdebíróóságot, ennek ítéleteit sorra megsemmisítette. S ezért fordultak a megrémült tőzsdei körök a törvényhozáshoz az 1870 : II. tcz. megalkotásáért.

Az akkori kormány az ezen törvény javaslatának írott indokolásában határozottan kijelentette, hogy a külön tőzsdebíróóság csak addig fog fennállani, amíg a kereskedelmi törvényhozás anyagi és alaki része megállapítva nem lesz. A képviselőházban a törvény javaslatnak 1869. december 9-én történt tárgyalása alatt felszóltalt képviselők nagyobb része szinte elítélte a külön tőzsdebíróóság intézményét s azt károsnak tartotta; s a törvényjavaslat ellen felszóltalt képviselők csakis azzal lettek részben megnyugtattva, hogy hiszen e törvény csak ideiglenes lesz, s hatálya azonnal megszűnik, mihelyt a kereskedelmi törvénykönyv behozatik, és a kereskedelmi peres eljárás szabályozva lesz.

Maga az akkori igazságügyminiszter, Horváth Boldizsár, az 1869. december 9-ki képviselőházi ülésben a többi között ekként nyilatkozott :

„Magam sem vagyok barátja a kivételes bíróságoknak, hanem ezen átmeneti korszakban, míg codexünk el nem készül, és míg rendszeres bírói szervezettel nem bírunk, mindig hiányok fognak támadni, melyeket csak kivételes intézkedések által leszünk képesek kitölteni.” Továbbá: „Reményem, hogy e törvény csak rövid ideig lesz hatályban, miután nemsokára egy külön pesti váltótörvénytörvény szervezésére vonatkozó törvényjavaslatomat teszem le a t. ház asztalára. Ha ez elfogadtatik, akkor a kivételes bíróságok szüksége úgyis meg fog szűnni.” így nyilatkozott Horváth Boldizsár, akkori igazságügyminiszter.

Gorove István akkori kereskedelmi miniszter pedig felszóltalásában kijelentette, hogy „úgy a minisztérium, mint a központi bizottságnak előadása szerint, egy ideiglenes intézkedés kéretik az országgyűléstől.”

A felszóltalt képviselők közül pedig még maga Wahrmann Mór is

oda nyilatkozott, (Halljuk! Halljuk!) hogy a törvény nyel csak ideiglenes intézkedés czéloztatik. (Derülség a szélső balon.)

Ez volt e kérdésben a kormány és a képviselőház álláspontja az 1869. év végén.

1871-ben aztán rendeztetek az első folyamodású kir. bíróságok; 1875-ben pedig behozatott a kereskedelmi törvénykönyv és szabályoztatott a kereskedelmi peres ügyekben követendő eljárás De bizony, a külön kivételes tőzsdebíróság zavartalanul csak tovább élt és uralkodott, mintha semmi sem történt volna; sőt az 1881-ki perrendtartási novella 94-99. §-aiban végleges szervezetet is nyert.

Persze 1869-től 1881-ig nagyot változtak a dolgok Magyarországon. 1869-ben még nem csináltunk ezer-ezerötszáz millió frtnyi új államadósságot, s így a börzére nem volt oly nagy szükségünk s a börzezsídókat nem kellett annyira simogatnunk, mint kellett 12 év múlva, vagy pláne ma. Azért 1881-ben már senki sem talált valami felöltő, különös dolgot abban, hogy az ország rendes bíróságai mellett, külön zsidó szánhedrinek is bírói széket üljenek magyar emberek fölött, amely szánhedriek az ország szentesített törvényeit respektálni nem tartoznak, hanem föllebezhetlen ítéleteiket tagjaiknak lelkiismerete szerint hozzák

Az általam beadott törvényjavaslat, egy kissé későn ugyan, de mégis elégtételt akar szolgáltatni az 1869-ki törvényhozásnak, a melynek traditiói, az azóta az ország nyakára ült zsidó uralom lidércz nyomása alatt, úgy látszik feledékenységbe mentek.

Az általam benyújtott törvényjavaslat elégtételt akar szerezni hazai rendes bíróságainknak, a melyek irányában egy élő bizalmatlansági szavazat a külön, kivételes tőzsdebíróság intézménye a tőzsdezsídók részéről, akik nem bíznak a magyar bíróságok judicaturájában. mert tudják, hogy ezek a börze turpis causáit is az ország fenálló törvényei szempontjából bírálják el, s az érvényben levő magyar jog értelmében hoznák a tőzsdeperekben is Ítéleteiket.

Az általam beterjesztett törvényjavaslat azon anomália megszüntetését czélozza, hogy jeruzsálemi szánhedrinek lelkiismeretük szerint hozott ítéletei ellen keresztény-magyar embereknek sehova se lehessen appellálniok s az ilyen föllebezhetlen ítéleteket hazai rendes bíróságaink végrehajtani legyének kötelesek.

Van Budapesten külön kereskedelmi és váltótörvényszök, amelyet köztudomásúlag úgyis csakis a zsidók kedvéért kell fenntartanunk, s amelynél a kellő szakavatottság feltalálható a tőzsdei ügyek elintézésére is. A vidéken pedig a tőzsdei peres ügyek ellátása szintoly biztosan helyeztethetik a kir. törvényszékek kezeibe.

Az se próbaálló kifogás, hogy az érdemben való föllebezésnek a kir. táblához és kir. Curiához való megengedésével, a tőzsdei perek kellő gyors lefolyásának az érdeke csorbát szenvedne; mert hiszen e perrendtartási novella 96. §-a a tőzsde külön, kivételes bírósága előtt lefolyt perekben eddig is helyt adott alaki sérelmek miatt felfolyamodásnak a kir. táblához s innen a kir. Curiához; s ekkép a tőzsdei peres ügyek eddig is végig vitethetvén valamennyi föllebbviteli fórumon, – azok kellő gyors elintézésének az érdeke egyáltalán nem szenvedne csorbát azáltal, hogyha a föllebbvitelnek a felső bíróságokhoz nemcsak alaki sérelmek miatt, hanem az ügyek érdemében is helye lesz.

Úgy hiszem, t ház, hogy az általam beterjesztett Írásbeli indokolás és jelen szóbeli előterjesztésem a külön, kivételes tőzsdebíráskodás megszüntetését teljesen indokoltnak, szükségesnek és időszerűnek tüntette ki; s azért kérem a t. képviselőházat, hogy az általam és társaim által benyújtott törvényjavaslatnak tárgyalás alá vételét elhatározni méltóztassék. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldal egyes padjain.)

Ezen indokolás után *Fabiny Theofil* igazságügyminiszter rövid felszólalásában kijelentette, hogy ellenzi a törvényjavaslat tárgyalását, mire Istóczy Győző a következőkben válaszolt:

Istóczy Győző: T. ház! Én csak néhány szóval leszek bátor a t. igazságügyminiszter urnák válaszolni (Halljuk! Halljuk! a szélső baloldalon.)

Igen sajnálom, hogy a t. igazságügyminiszter úr az általam benyújtott törvényjavaslatra a non possumussal felel. Méltán megvárhattuk volna tőle, hogy legalább a reformok szükségét el fogja ismerni, a mint e reformokat a Polonyi t. képviselő úr által ma benyújtott határozati javaslat is teszi, de a t. miniszter úr még azt sem tette. Én tehát ragaszkodom ahhoz, hogy a jelen törvényjavaslat tárgyalása kitűzessék. Azon esetben azonban, hogy ha nem tűztnék ki tárgyalásra, én és társaim támogatni fogjuk a Polonyi képviselő úr által a mai napon beadott határozati javaslatot; mert azon nézetben vagyunk, hogy ha a többet nem érhetjük el ma, a kevesebbet is elfogadjuk. Fentartjuk magunknak azonban, hogy annak idejében ezen indítványunk teljes mértékben való keresztülvitelét eszközöljük Kérem a t. házat, méltóztassék indítványomat tárgyalásra kitűzni. (Helyeslések a bal- és szélsőbal némely padjain.)

Ezután húsz képviselő névszerinti szavazást kérvén, „igen”-nel vagyis Istóczy Győző törvényjavaslatának tárgyalásra kitűzése mellett szavaztak a következők:

Almásy Sándor, Andreánszky Gábor br., Barla József, Becker János, Boda Vilmos, Csanády Sándor, Fornszek Sándor, Gosztonyi Sándor, Graffius Károly, Gruber János, GyőrrTy Géza, Hermann Ottó, Izsaák Dezső, Istóczy Győző, Ivády Béla, Keczer Miklós, Kürthy Sándor, Lükó Géza, Madarász József, Margitay Gyula, Matkovich Tivadar, Mártonfi Károly, Micsky Lajos, Miklós György, Nagy Ferencz, Nendtvich Károly, Olay Szilárd, Pantotsek Rezső, Pap Elek, Petrich Ferencz, Rác Géza, Szalay Imre, Szalay Károly, Szathmáry László, Szemnecz Emil, Tors Kálmán.

A börzeadó-törvényjavaslat tárgyalása a képviselőházban, 1886. december 4-én.

(A közlemény vége.)

Szemnecz Emil: T. ház! Az általunk benyújtott törvényjavaslatl szemben a többség részéről az előadó úron kívül senki sem vállalkozván a két bizottság határozati javaslatának támogatására, méltóztassék nekem megengedni, hogy első sorban az előadó urnák a benyújtott törvényjavaslatl szemben felhozott érveit vegyem rövid, futólagos bírálat

alá. A magam részéről örömmel hallottam az előadó úrtól, mint egyik legtekintélyesebb nemzetgazdánktól azt, hogy ő a börzeadót elvileg helyesli, mert ebben igazoltnak látom azon európaszerte általánossá váló nemzetgazdasági mozgalmat, mely a szabad kereskedelem, szabad ipar, szabad uzsora végleges bukását jelenti, mely a nagy tőkével szemben a termelő osztály érdekeit állami védelem alá veszi. Nagyon örvendtem volna annak is, ha az előadó ur megmarad e tudományos kijelentés mellett, s szakszerű tudományát, az általa felállított elv megtámadása helyett, inkább a börzeadó támogatására fordította volna, melynek jogosultságát maga is elismerte.

Senki sem hozott fel a képviselőházban a börzeadó ellen elvi kifogást s akkor, midőn a közteherviselés nagy elve már évtizedek óta ki van mondva, midőn a legutolsó polgárnak is meg kell fizetnie adóját, ha részese akar lenni a polgári jogoknak: szabad államhoz nem is méltó, ha kiváltságot engedünk egyes osztályoknak és kivonunk a közteherviselés alól egyes intézményeket.

Meg vagyok győződve, hogyha nem a börze és nem a zsidóság volna az, mely szóban forog, már régen be lett volna hozva a börzeadó. Hanem, mert a börze zsidó és azt kivétel nélkül zsidók látogatják, szenvednie kell a közteherviselés elvének, aminthogy szenvednie kell a zsidók miatt a szabadságunk, alkotmányunk, mindennek.

Az előadó ur, hogy a börzeadó ellen legalább szofiszticze valamit felhozzon, azzal argumentált, hogy adót büntetésből kivetni illiberális elv és szokásban nincsen. Nem tudom, hogy honnan vette ezt az argumentumot, mert nemcsak magában a büntetőtörvénykönyvben van szó minduntalan pénzbírságról, nemcsak a pénzügyi közigazgatásnál van szokásban a pénzbírsággal való sújtás: hanem egyáltalában divatba jött nálunk mindenre illetéket bélyeget szabni s ezeket oly szigorúan behajtani, hogy ez valóban rosszabb a büntetésnél.

Hivatkozott az előadó úr a forgalom szabadságára is és ennek nevében követelte, hogy a börzének továbbra is megmaradjon kiváltságos helyzete az államban. Nem látom be, vajjon ez úgynevezett forgalmi szabadság miért maradna fenn a börzére nézve akkor, midőn a forgalom minden egyéb eszköze súlyos adó alá vettetik. Ott van a szállítási adó, a bélyeg- és illetékadó; hisz a legutolsó polgárnak egy állat eladásánál illetéket kell fizetnie és ez illetéket az állam nem engedi el. itt nincs helye a szabad forgalomnak, melyet az előadó ur a börzével szemben oly hangosan követel.

Felhozta az előadó úr azt is, hogy a börzeadótól nem várhatunk nagy jövedelmet; talán 30-40 ezer forintot fog hozni százezrek vagy milliók helyett. Azt hiszem, t. ház, hogy abban a szomorú pénzügyi helyzetben, melyben Magyarország van, arra a 30,000 frtra. melyet a milliókkal bíró zsidóktól ki lehetne szorítani, épen olyan szükség van, mint a szegény adózó polgár fillérére, melyért a végrehajtók egész légióját szokták mozgósítani. Nekünk, a kik évről-évre óriási deficizitekkel küzdünk, a kik „az államadóságoknak már csak kamatait is alig bírjuk fedezni, okvetlenül szükségünk van arra, hogy a börzeadóból habár csekély, de jövedelmet húzzunk

Az előadó úr megtámadott bennünket a várható jövedelem csekélysege miatt. De milyen joggal tehette ezt? Én kérдем őt, ha megtá-

madott bennünket akik a börzeadót mint egy correctivumot ajánljuk a pénzügyi zavarokkal szemben, miért nem támadta meg a pénzügyminisztert, a ki az 50 millió deficit apasztására a postaszállítási kedvezmények megvonását akarta pénzügyi politikának feltüntetni. (Helyeslés a bal és szélsőbal némely padjain.) Számítsa ki az előadó úr, mint velünk szemben kiszámította, hány levélbélyeggel többet kell a pénzügyminiszter úrnak eladni, ha azzal akarja az 50 millió deficitet kifizetni és hány mázsa áruval többet kell évenként a vasutakon szállítani, hogy a felemelendő szállítási adó többletéből az 50 millió deficit kikerüljön? Azonban az előadó úr a pénzügyminiszternek ezt a pénzügyi politikáját nem támadta meg, hanem midőn minket méltányos, jogos és igazságos törekvések vezérelnek arra, hogy az államnak bár csekély jövedelmet adjunk, ezért megtámad bennünket.

Ez volna az, mit az előadó úr beszédére vonatkozólag megjegyezni kívántam. Méltóztassék most megengedni, hogy magára a börze üzelnieire térjek át, rövid néhány” szóval. (Halljuk!)

Midőn a szabad forgalom, szabad ipar, szabad kereskedelem, szabad uzsora arany jelszavait állították oda a zsidók a nemzetgazdaság terén követendő jelszavakul, akkor megengedem, hogy helye volt a börze adómentességének is, mert a börze egyik eszköze volt a zsidóságnak arra, hogy a nép, a gazda, a termelő verejtékének gyümölcsét, a vagyont, a tőkét a zsidóság s a börze szolgálatába vonja; a mint azonban józanabb nemzetgazdasági elvek kezdettek ébredezni, a tudomány emberei megtámadták a börzét is, a mint megtámadták a tőke és iparszabadságot, amint megtámadták a kereskedelmi szabadságot, és a védvámrendszerrel meg is buktatták azt. Egyedül a börze menekült meg a manchesteri iskola vívmányai közül s ma is háborítlanul garázdálkodik.

Pedig ha a kereskedelem, az ipar, s a kereskedelem terén a szabadság ürügye alatt folytatott üzelmek ellen védelmet lehet találni, miért legyen éppen a börze az a mely ellen érdekeinket védelmezni nem lehet, melynek a garázdálkodás továbbra is meg legyen engedve? Németországban azon befolyás után, melyet a börze a közérkölcsiségre gyakorol, a börzét méregfának nevezték. A börze okozta első sorban azt, hogy a zsidók úrai lettek az iparnak, a földművelésnek, a kereskedelemnek.

Ha a börzén reális, szolid ügyleteket kötnének, akkor talán lehetne bizonyos körülmények közt a kereskedelem szempontjából némi kiváltságot adni neki. De, t. ház, a börze árul gabonát, mely még meg sem termett, árul értékpapírokat, melyek nem léteznek, illetőleg az eladóknak birtokában nincsenek és ezen nem létező értékekre differenciális ügyleteket kötnek, azoknak rovására, akik ezen értékpapírokat tényleg birtokolják, valamint azok rovására, a kik a gabonát termelik.

Ha valaki eladna egy háromemeletes házat, a mely a valóságban nem létezik s annak az árát felvinné, azt a büntető törvény rendelkezései szerint becsuknák; ha azonban a börzén a zsidó elad 100,000 forint áru gabonát, mely tényleg nem létezik, mely még csak a földben sincs, azért nem csukják be, ha a differenciát kifizeti, de nem csukják be akkor sem, ha nem fizeti ki: – csupán kiharangozzák. Ez a modern zsidó magán- és büntetőjog.

A börzének egy igen nagy előnye a szabad gazdaság védelmezői szerint az, hogy az árakat meghatározza akként, hogy a földműves ál-

tal termelt gabonát, mikor még az jóformán a föld alatt van s mikor az az időjárás ezer és ezer esélyének van kitéve, már jóval előre árulja s ekként deprimálja a jövő év árait, mert hiszen a börzén rendszeren januárban már árulni szokták a jövő évi termést, és ha elkezdik a búzának métermázsáját már most előre hét írtjával árulni, bizonyos, hogy senki sem fog azért annak idején többet adni, a minek levét csak a termelő issza meg, mert az ő gabonája árát előre deprimálták, és annak árát az egymással világszerte szövetségben levő börzék előre megállapították, hogy a termelőnek kárt okozzanak.

Azon meggyőződésben vagyok, hogy a míg ez a kormány ott ül, a börzeadó nem lesz időszerű, mert az adósságcsináló kormánynak a börzére mindig szüksége lesz, azért én óhajtván, hogy e javaslat minél előbb időszerű legyen, hozzájárulok az Istóczy Győző t. képviselő úr által beadott határozati javaslatához. (Elénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Veres József: T. képviselőház! (Halljuk!) Nem volt szándékom a szönyegen forgó tárgyhoz hozzászólni, mert távolról sem tartom magam e kérdésben szakembernek, a mennyiben ez főképp a zsidóknak kedvenc kérdése, mi antiszemiták pedig ezektől meglehetősen távol állunk; hanem egy pár oly megjegyzés hangzott fel, melyre részemről szükségesnek tartom pár megjegyzést tenni.

Mikor a két bizottság jelentését olvastam, azt gondoltam, hogy, ha két bizottság teszi össze az esztét, hogy a kis csoport antiszemiták törvényjavaslatát legyűrje, a t. többségben annyi bátorság és merészség lesz, hogy helyt állanak majd véleményükért, annyival is inkább, mert mikor a felirati vita volt, akkor a t. többség tagjai ugyancsak tudtak az antiszemitizmus ellen felszólalni, ugyancsak tudták azokat a szép frázisokat az egyenlőségről, az igazságról, a felebaráti szeretetről képünkhöz vágdosni, és most mikor ideje volna megmondani, hogy miben nem egyez meg törvényjavaslatunk az egyenlőséggel, az igazsággal: nagy bölesen hallgatnak. (Helyeslés a bal és szélsőbal némely padjain)

A t. előadó úr hivatkozott Németország példájára. Elfogadom a hivatkozást, hanem más következtetést vonok le belőle. Ő azt mondja, hogy Németországban igen kevés jövedelmet hozott a börzeadó, tehát ne hozzuk azt be. Én ezt megfordítanám és azt mondom, ha annak a Németországnak, a mely csak Franciaországtól 5 milliárdot tudott kapni, a melynek közigazdasága, ipara, kultúrája annyira ki van fejlődve, szüksége van erre a kis jövedelemre, annál nagyobb szükségünk van nekünk, midőn örökös deficittel, nyomorúsággal küzdünk. (Helyeslés. Úgy van! a szélső baloldalon)

Azt is mondta a t. előadó úr, hogy ebből az adóból igen kevés jövedelem várható. Meglehet; de ez nem indok arra, hogy ezen adó mellőztessék és a mi meggyőződésünk az, hogy nemcsak igazságtalanság és jogtalanság nem történik a börzianerekkel, hanem még nagy előnyben lesznek ezek minden más adózóval szemben ezen parányi megadóztatással. Két ellentétes állítást hallottam a t. előadó úrtól és ha jól emlékszem, ez benne van valamelyik bizottság jelentésében is. Az egyik állítás az, hogy kicsiny lesz a jövedelem, a másik állítás pedig az, hogy a börzespeculáció át fogna menni Bécsbe.

Hiszzen ez a két állítás egymásnak ellenmond. Ha kicsiny lesz a jövedelem ebből az adóból, úgy nem érdemes miatta Bécsbe költözni; ha

csakugyan Bécsbe kell költözni a börziánereknek, akkor már nagyak kell lenni ebből az adóból várható jövedelemnek.

Ez az indok tehát olyan, mely az elfogulatlan kritikát egyáltalában nem állja ki. Hivatkozom a t. miniszterelnök úr egy állítására, a ki nekünk bátran odavágta, hogy a zsidók jobb hazafiak, mint mi. Ha igaz az, hogy kicsiny lesz a jövedelem ezen megadóztatásból, úgy ezek a jó hazafiak, a kik velünk szintén szokták nem ugyan szívvvel, hanem szájjal együtt énekelni, hogy itt élned-halnod kell, ezen kis adó miatt miért vándorolnának ki Bécsbe? Ha pedig olyan adóteher rovatnék ez által reájuk, hogy Bécsbe kellene nekik vándorolniuk, bizony nagy lehet az a jövedelem, a melytől az állam ez által elesik. De bármilyen kicsiny legyen is a jövedelem, még mindig elég lesz az a főispáni vagy miniszteri s egyéb nyugdíjakra. (Derűltség. Úgy van! a szélső baloldalon)

Azt is mondja a közgazdasági bizottság jelentése, hogy ez az adó a gazdaságnak s általában a forgalomnak kárára fog szolgálni.

Hát oly naivnak tartja-e a törvényhozást vagy a közvéleményt ezen jelentés, hogy azt akarná elhíttetni, hogy pl. az iparra kivetett jövedelemadó javára szolgál az iparnak, vagy a földre kivetett súlyos adó javára szolgál a földművelésnek? Vajjon oly országban, hol a kegyes adományok, végrendeletek alapítványok, sőt az erény jutalmazására kitűzött díjak is megadóztatnak, épen csak a börze millióit ne lehetne megadóztatni, hol minden tisztességesen, fáradsággal megszerzett legutolsó krajczárra kiveti az adót a pénzügyminiszter, csak a börze millióit nem akarja megadóztatni. (Igaz! Úgy van! a bal és szélsőbal egyes padjain.)

Ezek a kifogások általában olyanok lehetnek és rövid időn olyanokká is lesznek, mint a minő kifejezést Wahrman képviselő úr használt annak idejében az uzsora-törvényjavaslat ellenében, midőn azt mondta, hogy az uzsoratörvény merénylet a szabadság ellen. (Derűltég a szélső balon.) En tökéletesen meg vagyok győződve, hogy Hay Bernát ebben neki igazat ad, (Élénk derűltég a szélső balon.) de arról is meg vagyok győződve, hogy az elfogulatlan jog- és erkölcsi-érzet pedig azoknak ad igazat, a kik az uzsoratörvény behozatalát szükségesnek tartották. (Helyeslés. Úgy van ! a szélső baloldalon.) A felekezeti szemponttal nem minket lehet vádolni az ily törvényekkel szemben Ha mi a börzét ütve, e miatt mindig a zsidóknak fáj a hátuk, arról mi nem tehetünk.

A felirati vita alkalmával a t. többség bőven áradozott az egyenlőség, igazság jelszavaival; most pedig nincs bátorságuk vagy erejük a mi érveink megczafolására. Tekintettel a közeledő választásokra, úgy látszik, egyedül a t. előadó úr kénytelen, mint a ki tiszténél fogva köteles erre, olyanról is véleményt adni, a mibe már más nem akarja magát beleártani: de én azon sokat hangoztatott egyenlőség nevében bátor vagyok, mint antiszemita – hozzáteszem mint nyílt antiszemita, – (Éljenzés a bal- és szélsőbal némely padjain.) ki nem hallgatással ad igazat Istóczy Győző képviselőtársunk határozati javaslatának, (mert erős meggyőződésem, hogy a mi a közgazdasági bizottság jelentésében foglaltatik, az jogosult és szükséges, és hogy önök csakis a végrehajtásba nem mernek belevágni,) én ezen igazság nevében bátor vagyok kérni a többséget, hogy hallgasson igazán lelkiismeretes meggyőződésére és tekintszen az ország keserves pénzügyi helyzetére. Azt hiszem, jó szolgálatot tesznek a pénzügyminiszternek, ha, bár akarata ellen is meg-

szavazzák ezen adót. (Helyeslés a bal- és szélsőbal némely padjain.) és erre nézve a latinnak egy közmondására hivatkozom, mely azt mondja: nem elég jónak látszani, de jónak lenni is kell. (Helyeslés a bal- és szélsőbal némely padjain.) Tegyük hozzá: nem elég antiszemitanak lenni, antiszemitanak látszani is kell! Tessék véleményüket őszintén kimondani ezen adó felett, a mit hallgatólag helyesnek ismernek s akkor az igazságos javaslatot diadalra juttatjuk közös' erővel

A felirati vita alkalmával a miniszterelnök úr, a mikor még pallost és börtönt emlegetett az antiszemiták ellen, azt mondta, hogy figyelemmel kíséri az antiszemiták működését és gyümölcseikről fogja megítélni őket (Halljuk! Halljuk!) Hát itt van az egyik gyümölcs. Elismeri a többség is a javaslat jogos és szükséges voltát, most ítélje meg, minő eszközökkel és minő módon óhajtanok célunkat elérni. Én a miniszterelnök úrnak akkor viszont azt mondtam – eszem ágában sincs azt hinni, hogy emlékeznek reá, – azt mondtam, hogy mi is viszont gyümölcseiről ismerjük a szabadelvű pártot. Önöknél más most a meggyőzés és más a szavazás, és ha a miniszterelnök úr bibliai mondattal élt akkor, hogy gyümölcseinkre vigyáz, ne vegye rősz néven, ha az ilyen politikai eljárásra azt mondom én is bibliai szóval, hogy: megveszett fa jó gyümölcsöket nem teremhet, azért nem érdemes egyébre, minthogy kivágassék és tűzre vetessék. Ezért pártolom Istóczy Győző határozati javaslatát. (Helyeslés a bal- és szélsőbal némely padjain.)

Istóczy Győző: (Zárbeszéd.) T. képviselőház! A vita lefolyásából ítélve, nekem voltaképen felesleges is lenne felszólalnom, mert hiszen amint egyrészt az én határozati javaslatomat a szónokoknak egész sora támogatta és pedig nem csak saját pártfeleim, hanem még a többi t. ellenzéki pártok részéről is – habár némi fentartással, – úgy másrészt a börzeadó elleneseinek hosszú, gazdag sorából egyetlen egy védelmező sem támadt, kivéve a t. bizottsági előadó és a t. pénzügyminiszter urat, a kiknek hivatalos kötelességük álláspontjukat védelmezni.

A kik az én határozati javaslatom mellett támogatólag szólaltak fel, azok reflektáltak már legnagyobb részben azon ellenvetésekre, melyeket az előadó úr legutóbbi felszólalásában és a pénzügyminiszter inhatározati javaslatom ellen felhoztak. Ugyanezért én csak egy pár állításukra teszek észrevételt. (Halljuk!)

A t. pénzügyminiszter úr kifogásolja azt, hogy ön rosszalom a pénzügyi bizottság azon eljárását, hogy adóügyi javaslatok tárgyalásánál a közzgazdasági szempontokra is tekintettel van.

Én a legtávolabbról sem rosszaltam a pénzügyi bizottságnak ezen eljárását, sőt helyeslem azt. De azt óhajtom, hogy ne csak a börzeadó kérdésében, hanem más adóügyi javaslatoknál is figyelembe vegye a közzgazdasági tekinteteket és a szerint hozza meg határozatait.

Azt mondja továbbá a t. pénzügyminiszter úr, hogy azért nem akartak a börzeadó ellenzői felszólalni, mert nem akartak bennünket követni azon térre, a melyre mi léptünk Engedelmet kérek, én másban keresem az okot, abban *t. i.* hogy most az országgyűlési cyklus vége *felé már* nincs oly bátorságuk ellenünk oly erősen felszólalni, mint volt korábban, és hogy most haza hallgatnak (Igaz! Úgy van! Derűtség a bal és szélső baloldalon.)

A t. előadó úrnak is csak egy pár szóval kívánok válaszolni.

A t. előadó úr minket azzal vádol, hogy agitálunk saját álláspontunk mellett, midőn a börzeadó behozatala mellett szólunk. Am legyen a vád alapos, de viszont akkor kénytelen vagyok megjegyezni, hogy a t. előadó úr, és a kik vele tartanak, viszont szintén agitálnak magatartásukkal a célból, hogy a börzezsídok kegyeiből ki ne essenek. (Igaz! úgy van a bal- és szélső baloldal némely padjain.)

A mi végül azt illeti, hogy Szemnecz képviselő úr és mi a manchesteri politikának köszönjük, hogy itt szabadon beszélhetünk, arra megjegyzem, hogy Magyarország alkotmányos szabadsága nem a manchesteri iskola keletkezésétől vette kezdetét. (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Ezek után kérem a t. házat, méltóztassék az általam benyújtott határozati javaslatot annál inkább elfogadni, mert ezen kérdés még az által sem odázható el, hogy a t. pénzügyminiszter úr a bécsi kormányral érintkezésbe tegye magát, (Helyeslés a bal és szélső baloldalon.)

A zsidók a keresztény alapítványokban és a keresztény iskolákban.

Komlóssy Ferencz két interpellációja.

Dr. Komlóssy Ferencz a képviselőház m. év december 18-iki ülésében a következő két interpellációt terjesztette elő:

Komlóssy Ferencz: T. képviselőház! A zsidóság napról napra növekedő hatalma (Nagy zaj) lidércnyomásként nehezedik a társadalomra, nehezedik a t. kormányra, mert az ő befolyásukat első sorban ők érzik; az egyes miniszter urakra, a képviselő urak részére, különösen azokra, kik nem szeretik meghallgatni az antiszemita irányú interpellációkat. Az ő befolyásuk alatt, t. ház, áll manap úgy szólván a társadalom minden rétege, a hivatalnoki kar, azonkívül a törvényhozási kar, kivéve a legfelsőbb bíróságot, mely függetlenségét már több ízben kimutatta; legújabbán pedig a fővárosnak tanácsára is iparkodnak befolyást gyakorolni. Hogy ezen presszió mily akut jelleget ölt, meggyőződhetik bárki, ki elolvasta a budapesti szesz- és pálinkamérők legújabb kérvényét, melyet a városi tanácsnak nyújtottak be és mely kérvényben végig húzódik azon hang, mely csak a zsidóknak lehet természetes, megengedett tónusa, ahol tiltakoznak, parancsolnak és követelésekkel állnak elő ezen tekintélyes testülettel szemben is.

Hogy a zsidóság mily arányban befolyásolja már a városi tanácsot is, azt nem akarom részletezni: annak okát kutatni sem akarom: de miután összefüggésben áll ezen precedens az én interpellációminal, azért hivatkozni akartam e körülményre és fel akarom hívni a t. képviselőház figyelmét

Interpellációm genezise a következő: (Halljuk!) Mayer Ferencz cs. kir. tábornok meghalt 1857. szeptember 18-án. 1853. július 30-án kelt végrendeletében 63 400 frtot hagyományozott egy Budán építendő árvaháznak. Hogy az alapítónak intenczióját méltányolhassuk, t. ház. én a végrendeletnek hiteles másodpéldányából fogom felolvasni a 18. pontot,

amely német szövegben következőkép hangzik: „In dieses Waisenhaus sollen nur die zür Ofner Stadtjurisdiction gehörigen Waisen aufgenommen und die Juden so lange ausgeschlossen werden, bis deren Schacherhandel durch Herumgehen in den Häusern aufhört, und die Juden wie andere Menschen ihre Subsistenz durch Handarbeit sucheu.” Vagyis a végrendekezés alapján, t. ház, a végrendelezőnek nem lehetett más célja, mint az, hogy keresztény árvaház létesüljön és abba csak keresztény árvák vétessenek fel.

És mi történt? Az árvaház megnyílt ez év tavaszán, anélkül, hogy ezen árvaháznak megvolnának szervezeti alapszabályai, megnyílt egészen szépen, csendben, hogy annál könnyebben lehessen becsempészni az idegen zsidógyerekeket. (Úgy van! balfelől)

Hogy pedig, t. ház, engem felekezeti elfogultságról vagy irigységről senki ne vádolhasson, kijelentem, hogy csakis jog és igazságérzet ösztönöz arra, hogy tisztán keresztény jellegű alapítványoknál tiltakozzam az ellen, hogy azokat zsidógyermek élvezhessék. (Úgy van! a baloldal némely padjain.)

Mi sohasem arrogáltuk azt, hogy keresztény árvákat zsidók tartanak akár árvaházaikban, akár más intézeteikben; megkövetelhetjük tehát azt is, hogy tisztán keresztény jellegű árvaházakba ne tolakodjanak egyrészt és csempésztessenek be zsidó gyermekek másrésztől

T. ház! nem felekezeti elfogultság vezet bennünket antiszemitákat ilyen s más hasonló irányú interpellációk megtételére, hanem csakis az, hogy védekezni akarunk a zsidók támadásaival szemben. Midőn tehát keresztény árvaházakba zsidók csempésztetnek be, kötelessége minden keresztény embernek védekező állást elfoglalni. (Úgy van!)

Kérem, t. ház, nem szorul-e a keresztény társadalom keresztény alapítványokra, és kérem, kinek lesz kedve jövőben keresztény irányban alapítványokat tenni, ha látja, hogy az alapítók intenciója, végakarata meghamisíttatik.

Ezek alapján következő interpellációt intézem Tisza Kálmán miniszterelnök úrhoz, mint belügyminiszterhez:

Interpelláció a t. miniszterelnök úrhoz, mint belügyminiszterhez:

Van-e tudomása a t. belügyminiszter úrnak

1. Hogy a néhai Mayer tábornok alapítványából felállított fővárosi árvaháznak, mely ez év tavaszán nyitott meg, mai napig sincsenek szervezeti szabályai?

2. Hogy ezen árvaházba, az alapító végrendeletének a zsidókat határozottan kitiltó rendelkezése ellenére zsidó gyermekek is vétettek föl s ez által az alapítvány, illetve intézet keresztény jellegétől fosztott meg, s ha van tudomása, kérem:

a) hajlandó-e az alapító végrendelezési jogát tiszteletben tartani?

b) azokat, a kik a keresztény intézetet elzsidósították, felelősségre vonni?

c) a keresztény árvaházba az alapító végrendelezése megsértésével felvett zsidó gyermekeket innen valamely zsidó árvaházba áthelyeztetni?

Elnök: Az interpelláció közöltetni fog a miniszterelnök úrral mint belügyminiszterrel.

Komlóssy Ferencz: Tisztelt ház! Jelen interpellációm megtételére azon incidens adott alkalmat, hogy a képviselőház pénzügyi bizottsága-

nak e hó 15-kén tartott értekezletén Wahrmann Mór képviselő a kultusz-miniszterhez azon kérdést intézte, hogy van-e tudomása arról, hogy az úgynevezett katolikus államgymnáziumban Budapesten párhuzamos osztályok állíttatnak fel és ezekben külön osztatnak be a katolikus és külön a zsidó növendékek; kérdezi van-e erről tudomása a miniszter úrnak, és ha igen, megegyezik-e ez a kormány liberális politikájával, mire Trefort kultuszminiszter úr azt válaszolta, hogy neki nincs tudomása a dologról, rosszalja azt, és ha úgy van, el fogja tiltani.

T. ház! aki nem volt még tisztában a zsidóság liberális felfogásával, azt igen jellemzően illusztrálja Wahrmann úrnak” azon interpellációja, melyet a kultuszminiszter úrhoz intézett volt. Ő ugyanis megfélemedkezett, hogy azon bizonyos katolikus gymnázium katolikus alapítványokból tartatik fenn, és nem hogy megköszönte volna a kultuszminiszter úrnak azt, hogy ingyen neveltetnek ott zsidó gyermekek, hanem még ő neki áll feljebb, tiltakozik ez eljárás ellen; a kultuszminiszter elég nem helyesen, elég bárgyún meghunyászkodik, elítéli a tanári kart, eljárásukat rosszalja és azt mondja, hogy el fogja tiltani.

Nem tudom, tisztelt ház, min csodálkozom jobban, vajjon a miniszter úr eljárásán, vagy pedig azon képviselő úrnak kihívó magatartásán. Én tehát fölfogva az ő intenczióit, miután ő nem elégszik meg azzal, hogy a felekezeti iskolák ingyen nevelik a zsidó gyermekeket, kezére akarok ezáltal játszani és indítványozom, hogy hát állítsanak fel maguknak a zsidók saját költségökön, zsidópénzen gymnáziumot, rendezzék be hát kényök-kedvök szerint s zárják ki onnan a katolikus vagy más felekezeti gyermekeket: mi ezt nem fogjuk tőlük rossz néven venni. De t. ház, hogy ezen interpellációt beterjesztem, teszem ezt azon intelligens tanári testület érdekében, melynek eljárását a miniszter ab invisis, anélkül, hogy megvizsgálná az ügyet, elítéli és rosszalja. Én a magam részéről helytelenítem azt, hogy a t. miniszter úr nem világosította fel Wahrmann képviselő urat a katolikus alapítványok természete felől és arról, hogy ezekhez a zsidóknak éppenséggel semmi közük nincs és hogy nem felelt meg mint szakember arra, hogy miért állítanak fel parallel iskolákat és miért különítik el a zsidó gyermekeket a keresztényektől. És ha Wahrmann képviselő úr fáradtságot vesz magának Schopenhauer azon mondását elolvasni, hogy a „zsidó jellemhez tapadó ismeretes hibák közül leginkább szembeötlők, csodálatos hiánya a szeméremnek”, – meggyőződhetik róla, hogy azon derék tanári kar minő okokból iparkodik a keresztény gyermekeket a zsidóktól elkülöníteni. És ha ez nem volna elegendő az interpellációra, előállók egy másikkal. En is a tanári pályán működtem és így ismerem a keresztény és zsidó gyermekek egymásközi viszonyát az iskolában és azon kívül. Ezennel bemutatom Liszt Ferencz azon mondását „hogy a zsidók minden erkölcsi epidémiáknak alapját képezik.” Tudja mindenki, hogy ez idén Budapesten mindenféle epidémia grasszál. Volt kolera, vörheny és egyéb betegség. Ha tehát a tanári kar jónak látta a keresztény gyermekeket az erkölcsi epidémiától izolálni, azt hiszem, helyesen járt el, de lehet ennek más oka is

Elnök: Kérem a t. képviselő urat, ne méltóztassék ily erős kifejezéseket használni, mert ezek nem a parlamentbe valók. (Élénk helyeslés jobbfelől)

Komlóssy Ferencz: Én csak Liszt Ferencz hazánkfiára hivatkoztam

s ezek után azt kérdelem, hogy nem jogosult-e, hogy mi keresztények védjük a keresztény elveket, ha látjuk, hogy a zsidók mindenhová iparkodnak beleoltani a zsidó elveket, amelyek ezen országot sohasem fogják boldogítani. Kérdelem továbbá, nem érzik-e önök az antiszemitizmus létjogosultságát és azt, hogy a mi törekvésünk nem áll ellentétben sem az igazi szabadelvűséggel, sem a helyesen alkalmazott jogegyenlőséggel. Annak illusztrálására, hogy hiszen a zsidónak mindig és mindenben igaza van, és hogy a törvény a zsidókat pártfogásába veszi, hivatkozom Hay Bernát esetére. Ezt az uzsorást, aki éveken át szipolyozta a keresztény vért, 8 hónapra ítélte el a keresztény törvényszék, mikor az úgynevezett antiszemitákat, az úgynevezett zsidó kravallok alkalmával, melyeket maguk a zsidók inscenizáltak, kisebb rendű ablak-betörésekért 2-3 évre csukták el. Hát jogegyenlőség ez? És ezen incidensek után nincs-e létjogosultságunk e házban? Hogy pedig ezen interpellációt most a karácsonyi szünidők előtt vettem fel, ennek is meg van az értelme. E képviselőház per eminenciam keresztény képviselőház. (Úgy van! a baloldalon.) A karácsonyi ünnepek szintén per eminenciam a kereszténység ünnepe. Foglalkozzanak tehát az eszmével egy kicsikét a képviselő urak, hiszem, hogy akkor a jövő esztendőben nem csak névleges, hanem tényleges keresztények fognak itt többségben ülni, akik vállatva támogatni fognak bennünket a keresztény eszmék diadalra juttatásában. (Helyeslés a baloldalon)

Ezek után benyújtom interpellációm, amely következőképen hangzik:

Interpelláció a t. vallás- és közoktatási miniszter úrhoz: Tekintettel azon körülményre, hogy a fővárosi középiskolák, jelesen a gimnáziumok az utóbbi időkben a beíratásra jelentkező tanítványokat alig képesek befogadni s hogy több gimnáziumnál párhuzamos osztályokat kellett felállítani, mint ez a budapesti V. ker. kath. államgymnáziumnál is történt, mely gimnázium a kath. tanulmányi alapból tartatik fenn; miután a párhuzamos osztályok felállítását az oda nagy számmal betóduló zsidó ifjúság tette szükségessé, amely körülmény az amúgy is eléggé megterhelt kath. tanulmányi alapot veszi igénybe: kérdelem a t. miniszter urat, szándékozik-e odahatni, hogy a zsidók saját költségükön építsenek fel gimnáziumot, ezt saját pénzükön tartsák fenn s tett-e ily irányban a miniszter úr kellő lépéseket?

Elnök: Az interpelláció közölni fog a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrral.

A Rothschildok közelgő veszte.

(Drumont Ede „La Franca Juive devant l'opéDion” című legújabb munkájából.)

Drumont Ede, amint felépült a Mayer Arthúr zsidó újságíróval vívott párbajában kapott veszélyes sebéből, folyton újabb és újabb kiadást ért munkájához, az ez által előidézett eszmemozgalomról egy előszót akart írni. Az anyag azonban annyira felszaporodott, hogy az előszó egy kötettenél többet kiadott, úgy hogy Drumont czélszerűbbnek látta e művét külön kiadni „La France

Juive devant l'opinion” (A zsidó Franciaország a közvélemény előtt) cím alatt.

Ezen, az elsőnél nem kevésbé érdekes munkájában, Drumont leírja azt az óriási hatást is, a melyet első műve Franciaországban és a külföldön előidézett. Munkájának elterjedtségéről fogalmat szerezhethetünk, ha megtudjuk, hogy a „Francé Juive” immár 114 kiadást ért, s még egyre újabb kiadások vannak kilátásban. Második művéből megtudjuk egyebek közt azt is, hogy az antiszemitizmusnak Franciaországban levő két előharczósa, t. i. Drumont Ede és De Biez J. mily előkelő állást foglaltak el a francia hírlapirodalomban. Drumont ugyanis hosszú éveken át a „*Liberté*”-nek egyik szerkesztője volt 400 sa legutóbbi években 500 franknyi havi fizetéssel; De Biez pedig a „*République Française*”-nek volt szerkesztője Mindketten tehát első rangú francia hírlapírók. Ezt tudva aztán nem csodálkozhatunk azon óriási hatás fölött sem, a melyet antiszemitikus műveik Franciaországban előidézték.

Méltán jogosultnak tarthatjuk tehát Drumont Edének legújabb munkájában a zsidók elé büszkén oda vetett e szavait:

„Asztalfiókom tele van pénzzel,*) írhatok, a mi nekem tesszik, és ha meghalok, mellem golyó által keresztülfúrva vagy oldalom kardvágás által felnyitva, legalább mint a zsidóktól egy éven keresztül szabad ember éltem; de bevitem a rémületet még a Rothschildok büszke palotájába is, hirdetve nekik könyvem száz kiadásával, hogy a föld megindult körülöttük, s hogy a kizsákmányolóknak és tolvajoknak az úralma végéhez közeledik . . .”

Íme, ilyen stylusban beszélnek a *franciák* a zsidó urakkal, a kik kétségbeesésükben és dühükben már nem tudják, mit csináljanak e lángkorbácsú ellenségükkel. Legújabban hát hozzá folyamodtak ahoz a kopott fogásukhoz, a melyet korábban nálunk, több magyar antiszemita vezérférfiú ellenében is megpróbáltak, ráfogták ugyanis Drumontra is, hogy zsidó származású lenne.

Csakhogy, valamint nálunk nem hitték el az emberek az ilyen egy napig élő hazugságokat, úgy Franciaországban se hiszik el azt a zsidó hazugságot, mintha Drumont-t „Dreimond”-nak hívták volna s mainzi német zsidó családból való lenne, amint a Drumont első munkájában jól eldöngetett Dreyfuss Ábrahám zsidó sornaliszta a „*Gil Blas*” című lapban felköltötte s utánna a budapesti zsidó lapok is közölték, – mert, amint Drumont leg-

*) Ilyesmivel persze magyar antiszemita író, sajnos, nem dicsekedhetik. Szerk.

újabb munkájában constatálja, az ő családja, a Berry vidékén levő Bourges városából, illetve Lille-ből származó régi francia család. A zsidóknak az a fogása, hogy ellenségeikre rá szokták költeni, hogy zsidók, abban leli magyarozatát, hogy ők jól tudják azt, hogy keresztény ember zsidónak nem hisz; ha tehát keresztény ellenfeleikre ráfognak, hogy zsidók, s ezt el is hinnék az emberek nekik. – úgy ellenségeik megbénítva lennének működésükben. Csak-hogy most már hiába való a zsidóknak az ilyenféle erőlködése is. Annaira elvesztették hitelüket, hogy a kutya se hisz el nekik semmit se.

Drumont Ede elől említett legújabb munkájából közöljük itt azt a részletet, a mely a Rothschildok közelgő pusztulását jósolna meg:

„Tíz évvel ezelőtt a „Francé Juive”-et még egy excentrikus ember könyvének tartották volna; ma, a francia eredetű kereskedők erőteljesen szorongatják kezeimet, holmi félnék fentartásokat téve; két év múlva engem azzal fognak vádolni, hogy nagyon is mérsékelt vagyok.

Az események maguk is készülődnek, szükségessé téve egy az igazságon alapuló liquidációt, azaz az ellopott vagyon visszavételét igen rövid idő múlva Németország, Ausztria-Magyarország, és Oroszország össze fognak ütközni Franciaország, demoralizálva a jelenlegi rendszer által, képtelen lesz beleavatkozni a konfliktusba; de m.-:g ha szeretne is, Angol és Olaszország meggátolná ebben. Franciaország tehát megoldhatná kedvére a sociális kérdést anélkül, hogy Németország az ő nemzetbelieinek a javára interveniálna.

A helyett, hogy ezer meg ezer embert felkoncizolnánk azért, hogy megpróbáljuk Berlint bevenni, megelégedni fogunk azzal, hogy Páris egyszerűen visszavesszük a német zsidóktól, akik azt meghódították. Mi nem öljük le (n'égorgerons) ellenségünket, hanem csak kiöblögetjük (dégorgerons) A pillanatnyi mulólagos rossz kedv után a zsidó még mégis köszöni nekünk, hogy életét megmentettük, a nép gyűlölete elől elvonva a tárgyat. Semmi sincs nagyobb biztosságban, mint egy üres zseb.

A háború bevégezte után aztán Németország – feltéve hogy győztes lesz, a mi előttem kétségesnek látszik, – sokkal elgyöngültebb és törődöttebb lesz a harcz folytán, semhogy bekapcsolódjék egy olyan országba, a melynek erői nem lettek igénybe véve; hiábavalónak fogja tartani egy második háborút kezdeni boszút állandó néhány zsidó miatt, Németország el fogja fogadni a bevégzett tény, és hogy kimenekedhesek azon borzasztó válságból, a melybe a háború döntötte, valószínűleg rászánja majd magát utánozni a mi példánkat.

A Rothschildok uralma úgy tekinthető, mint bevégződött. Mindenkinnek szemei előtt vannak teljes világlatban, a mi annyit tesz, hogy el vannak veszve. Tudor Mária azt monda egykor, hogy, ha az ő szívét kinyitanák, oda írva találnák e nevet; Calais. Ha felnyitanák az utunkba jövő bármely párisi munkásnak az agyvelejét, ott találnák a Rothschild nevet, A Rothschildok által a „Pilori” szerkesztője ellen és a Chateau-d'Eau-i gyűlés rendezői ellen intéztetett bűnperek mindannyi sulyok-ütések

voltak, a melyek ezt a nevet az emberek agy velejébe még mélyebben beleverték.*) Az ellenein netán legközelebb intéztetendő per egy újabb sulyokütés lesz, – ez az egész. És amint Guesde monda, mind ríkítöb világlatban fog elötünni az a tíz betü, a melyekből ez a szó áll:

R– 0– T–H– S– C– H–I–L–D.

Bármily hosszú időt szabjunk is ki ennek az eshetőségnek, a végkimenetel bizonyos.

Nem a hírlapi czikkek, nem Guesde Gyula beszédei, se nem az én könyveim teremtették ezt a helyzetet A Rothschildok hatalmának buknia kell, mert az ellentétben van bármely társadalomnak létföltételeivel, legyen az császárság, monarchia avagy köztársaság.

Láttunk Karthágóban és Olaszországban egyes családokat, a melyeknek sikerült megszerezniök az első rangot, nem hadi erények által, hanem a pénz fensősége által; de mihelyest egyszer a kormányzás minden rugója fölött rendelkeztek, kezükbe vették, mint a Borgiák és Medicik, az *imperiumot* közvetlenül; pénzes ládaik a közkincstárrá lőnek. Ezeknek a családoknak a fejei, egy bizonyos fokra emelkedve, birni akarták a főhatalom élveit, de magukra vállalták annak felelősségét is; kítették magukat, miként a karthágói Suffetek és miként az olasz városok zsarnokai annak, hogy meghaljanak a lázadások következtében vagy orgyilkosok törétől.

Amit nem vagyunk képesek megérteni, az egy oly család, a mely elég gazdag arra, hogy megszerezze magának a hatalom minden eszközeit, és a mely mindezen segélyforrásokat, mindezen cselekvési eszközöket, mindezen állami titkokat arra használja fel, hogy magánvagyonát növelje egy oly ország polgárainak a rovására, akik nem képesek vele a küzdelmet felvenni, s a kiket összezúznak, ha véletlenül megkísérteni akarják a küzdelmet.

Anélkül, hogy meglenne náluk a büszke merészség és bátor logika, megkísérteni magukat királyokká, elnökökké vagy Suffetekké kikiáltatniok, a Rothschildok meg fognak halni, mint bizonyos államfők, állami okokból.

Ambár a két kivégzés között hasonlatot vonni illetlen dolog is, mindazonáltal a Rothschildok főbenjáró pere ezen század végének a nagy eseménye, amint az angolok mondani szokták, *great event*-je lesz, amint a francia királynak a főbenjáró pere a 18-ik század végének a nagy eseménye volt. Az a per meg fogja világitani a perbeszédekben kifejtett tények által, – mert a miket mi most írunk, nem egyéb, mint előleges bizonyítás, – s a Saint-Florentin és Laffitte utczákban lefoglalt okmányok által, egy egész oldalát a jelenkori történelemnek; lehetővé teszi, megismerni a zsidó úralma gépezetének tulajdonképeni működését, a mely úralomnak csak az eredményeit látjuk a nélkül, hogy teljesen elemezni tudnánk annak ezer meg ezer kerekeit.

Az érdektelen szemlélő alig fog rokonszenvet érezni ennek a családnak a pusztulása fölött, a melyet semmi sem fog védelmezni az utó-

*) Erről a múlt nyáron lefolyt kétrendbeli párisi antiszemita perről, a melyben a vádlott antiszemitaék fényesen fölmentve lettek, csakis Drumont új könyvéből értesülünk. Bezzeg hallgattak a zsidó lapok fölötte. Alkalmilag e két pernek a lefolyását Drumont után szinte közölni fogjuk. – Szerk.

kor előtt, és a mely végleges bizonyítéka fog lenni annak, hogy a zsidó képtelen arra, hogy magát a civilizációra nézve hasznossá tegye. A múltnak nagy urai mindenütt kórházakat, utakat építettek, templomokat, emlékszobrokat emeltek. A legkisebb olasz uralkodó herceg is elmúlhatlan csodaművekkel gazdagította a maga városát, hívták legyen azt Florencznek, Milánónak, Pisának, Sienának vagy Mantuának; és lett legyen ez a Mediciek palotájában avagy a Gonzagák kastélyában, a művészet mindenütt otthon volt. Mindegyik kitűnő család körül egy irodalom, egy iskola, egy eredeti és szép szellemek csoportja nőtt nagygyá. A Rothschildoknak nem természete az ilyen bőkezűség. Ok mindig csak elvettek Franciaországtól, de nem adtak neki egyebet, mint egy Batignolles-i Botticelli-t, a mely kép megért száz forintot, s a melyet a Louvre-i képtár sietett visszautasítani

Mert hát a gazdagság hajdanta, még tékozlásaiban és kicsapongásaiban is, felelősnek érezte magát úgy az emberek közvéleménye mint Isten ítélőszéke előtt; egy tisztség volt és nem egy kiváltság. A vagyon a régi társadalom bevett fogalmai szerint, elválhatlan volt bizonyos teljesítendő kötelezettségektől. Kötelezéseket rótt az illetőkre; ma azonban, a zsidó tan szerint csakis jogokat ad.

(Folyt. köv.)

Az italmérési regálé és egy keresztény védegyelet.

Ne ijedjen meg a zsidóság, hogy De Biez „La question juive” című műve után rohanva, az 1792. évi francia eljárást akaróm reája alkalmaztatni; – nem is hiszem, hogy ettől a zsidóság ez idő szerint még félne, jól tudván azt, hogy világra szóló pénzhatalmánál fogva a jelen kormányok alatt nyugton alhatnak.

De van a gyakorlati életben elég mód és út, melylyel a zsidóságot épen úgy, mint a szúnyogot és egyéb alkalmatlan rovarot ki lehet füstölni onnan, a hol magukat illetlenül viselték, és a népet lélekölő szereikkel pusztították.

Az egyik ily mód: *az italmérési jog gyakorlatának elvonása zsidó késről.*

Nézzünk széjjel az országban és azt fogjuk tapasztalni, hogy a regálé jogot majdnem kivétel nélkül a zsidóság gyakorolja, és hogy miképen gyakorolja, azt ezúttal leírni nem szükséges, – leírja azt a mindennapi nyomor, melyet a pálinkaivó nép közt naponkint tapasztalunk, és lefestette azt meztelenségében eléggé nem egyszer a „12 röpirat.” A regálejog gyakorlata pedig oly fegyver a zsidó kezében, melylyel ő egész országreszeket, – ott van élő például az egész felső magyarországi tótság, – képes tönkre tenni és eddig már tönkre is tette. Ennek a jognak a gyakorlatát kötelessége lett volna a kormánynak már eddig is a zsidóságtól megvonni, vagy módokról gondoskodni, hogy azt a nép megron-

tására föl ne használhassa; – no de a kormány ezt nem tette, és így nem marad egyéb hátra, mint a bölcs közmondáshoz folyamodni: „*segíts magadon és az Isten is megsegít.*”

Ha addig, míg a zsidó faj törvény útján eltiltva nem lesz az italmérési jog gyakorlatától, a nagybirtokosok és községek, – mint ezen úri jog birtokosai, – bírni fognak annyi lelki erővel, önmegtagadással és humanitással hitsorsosaik irányában, *hogy e jog gyakorlatát csak becsületes keresztény embernek adják bérbe*, – mindent megtettek ez irányban, a mit a népnek megmentésére a zsidó leigázás ellen megtehettek. – Meglehet, hogy ez által egy pár forinttal kevesebb lesz a pillanatnyi jövedelmük, de ez csak lát-szólagos, mert a zsidó bérlet majdnem általánosan a birtokos és tulajdonos pusztulásával végződik; de meglesz a regálejog birtokosának azon lélekemelő öntudata is, hogy a nép megrontására nem fogott kezét a zsidóval. – Ott pedig, hol a zsidó ezen jogot már mint örököt bírja, a község használjon fel minden szabad törvényes módot, hogy a zsidó pálkájától magát emancipálhassa addig is, míg a törvényhozás váltság útján az italmérési jogot a községek kezébe nem adja.

Ha a zsidóság a szeszes italok kimérésétől ez úton elesik, ez lesz az egyik *füstölő*, a mely őket az országból kizavarja, vagy tisztességes keresetre kényszerítendi.

A másik füstölő egy oly összetartás a kereszténység közt, milyen volt hazánkban a 40-es években a *védegylet* körül, melynek minden tagja kötelezte magát, hogy csak honi iparczikket vesz, honi iparczikkal ruházkodik. – Fogadják meg az antiszemiták, hogy zsidótól nem fognak semmit vásárolni, semmit nála dolgoztatni, és magától meg lesz oldva a zsidókérdés, és ne higyük, hogy ez valami nagy lehetetlenség. Van hazánkban már több község, hol a zsidó nem prosperálhat csak azért, és távozik a helységtől azért, mert az italmérési jogot nem ő gyakorolja, kereskedést nem űzhet, mert zsidótól nem vesz senki semmit, sőt még lakást sem kap senkitől. – A hol ily összetartás uralkodik, ott a zsidó pusztul, mert nehezebb munkával foglalkozni nem akar.

Ha antiszemita képviselőink választókerületükben választóikkal a fentebbi két módnak hatását megértetni fogják és azt győzelemre viszik, nagy részben megfejtették a zsidókérdést, mert ártalmatlanná tették a zsidó elhatalmaskodást.

Ez a nagy zsidótömeg megfékezésére vonatkozik, de nem a zsidó pénzkirályokra, kik a börzén és kereskedésben uralják országunkat. Ezek megfékezésére hatályosb országos intézkedések szükségesek, melyek erős akarat és kitartás mellett ép oly sike-

resen keresztül vihetők, mint sikerült a zsidóknak semmiből oly magasra emelkedni. Míg a két antiszemita párt az országházban kisebbségben lesz, addig nem reméljük ennek lehetőségét, de meg vagyunk győződve, hogy a kereszténység emancipációja azon perczen kezdődik meg, a melyben *az antiszemita pártok többségre ver-
gődnek.* Sztrapkói.

Az antiszemita pártszövetkezet mozgalmi a kerületekben.

A zalaegerszegi kerületben e hó 6 án és 9-én Szemnecz Emil a kerület képviselője, Vaduay Andor kíséretében beszámoló beszédet tartott a kerület főbb helyein: Nemes-Apátiban, Sz. Lászlón, Nagy-Kapornakon és Hetesen. A képviselőket útjukban mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták és Szemnecz Emilt már a jövő választásra is jelöltül kérték fel. A képviselők Kerkapolyi Mór földbirtokos vendégszerető házánál voltak szállva.

Az antiszemita pártok választási telhivásainak terjesztése.

Mindazon elvbarátokat, a kik a mérsékelt ellenzéki antiszemitapárt részéről a választókerületekben való pártszervezkedés tárgyában kibocsátott felhívást, saját vidékükön terjesztetni akarják, felkérjük, szíveskedjenek e végből az alulirt végrehajtó bizottsághoz (Budapest, IV. ker. Ujvilág utca 14. sz.) szóval vagy levél útján fordulni, hogy megfelelő mennyiségű felhíváspéldányokat bocsáthassunk rendelkezésükre

Budapest, januárhó.

*A mérsékelt ellenzéki antiszemitapárt
közpointi végrehajtó bizottsága.*

Mindazon elvbarátokat, a kik a függetlenségi és 48-as antiszemita-párt részéről a választókerületekben való pártszervezkedés tárgyában kibocsátott felhívást, saját vidékükön terjesztetni akarják, felkérjük, szíveskedjenek e végből az alulirt végrehajtó bizottsághoz (Budapest, IV. ker. Ujvilág utca 14. sz.) szóval vagy levél útján fordulni, hogy megfelelő mennyiségű felhíváspéldányokat bocsáthassunk rendelkezésükre.

Budapest, januárhó.

*A függetlenségi és 48-as antiszemitapárt
közpointi végrehajtó bizottsága.*

